

Åpen tilgang til forskningsdata

Forskningsrådets policy for åpen tilgang til forskningsdata skal bidra til at forskningsdata er tilgjengelige for relevante brukere, på like betingelser og til lavest mulig kostnad. Prosjekter med finansiering fra oss skal vurdere om det skal lages en datahåndteringsplan.

Bedre tilgang til forskningsdata styrker kvaliteten på forskningen. Resultater kan enklere valideres og etterprøves, og data kan brukes på nye måter og i kombinasjon med andre data. Åpen tilgang til data bidrar til færre dupliseringer og unødvendig dobbeltarbeid og kan legge til rette for mer tverrfaglig forskning.

[Her finner du Forskningsrådets policy for åpen tilgang til forskningsdata.](#)

Retningslinjene i policyen gjelder alle data i prosjekter som er finansiert av Forskningsrådet – med noen unntak.

Prinsippene og retningslinjene i vår policy er i tråd med [regjeringens strategi for tilgjengeliggjøring og deling av forskningsdata](#).

Slik skal data arkiveres

Som hovedregel er det opp til FoU-utførende virksomhet å avgjøre hvilken arkivløsning dere skal bruke. Når det er hensiktsmessig, kan imidlertid Forskningsrådet pålegge dere å lagre data og/eller metadata i bestemte nasjonale eller internasjonale arkiv.

Når vi krever lagring i ett spesifikt arkiv, vil vi alltid opplyse om dette i selve utlysningsteksten, og vi vil skrive dette inn i kontrakten for prosjektene.

For relevante prosjekter innenfor samfunnsvitenskap, humaniora, medisin og helse, og miljø og utviklingsforskning, vil vi i en del tilfeller be om at dere arkiverer data hos Norsk senter for forskningsdata (NSD).

Finansierte prosjekter skal vurdere datahåndteringsplan

For alle prosjekter som mottar finansiering fra Forskningsrådet skal FoU-utførende virksomhet vurdere om det skal lages en datahåndteringsplan. Dere må begrunne det dersom dere ikke lager en slik plan.

- Planen skal leveres i forbindelse med revidering av søknaden.
- Dere skal ikke rapportere om endringer i planen underveis i prosjektet.
- I forbindelse med sluttrapportering vil vi be om den endelige versjonen av planen.

Planen er et levende dokument som skal følge forskningsprosjektet. Den skal vise

- hvilke data som vil bli generert
- hvordan dataene skal beskrives
- hvor dataene skal lagres
- om og eventuelt hvordan de kan deles

Hensikten er å planlegge for hvordan dere skal sikre forskningsdataene, både underveis i prosjektet, og for fremtidig gjenbruk. En datahåndteringsplan er også nyttig for å vise kostnader knyttet til datahåndtering og lagring, og i planleggingen av hvordan dere kan dekke disse kostnadene.

Datahåndteringsplaner skal være offentlige og bør dermed bli publisert åpent. Dette kan stimulere til økt åpenhet og bedre muligheten for at fagmiljøer kan lære av hverandres praksis.

Hjelp til å lage datahåndteringsplan

[Science Europe har utarbeidet en minstandard for hva en datahåndteringsplan bør inneholde, formulert i seks punkter.](#)

Målet med guiden er å harmonisere krav til datahåndteringsplaner i Europa.

Det finnes flere tilbydere og verktøy som genererer datahåndteringsplaner for forskningsprosjekter. Løsningene gjør det mulig å oppdatere datahåndteringsplanen i løpet av prosjektperioden. Her er eksempler på verktøy for å generere datahåndteringsplaner som finnes per i dag:

- [Norsk senter for forskningsdata \(NSD\)](#)
- [Digital Curation Centre](#)
- [easy DMP](#)

Kvaliteten på dataene må være god

Dataene som skal tas vare på bør være av en kvalitet som gjør dem mulig å finne og bruke igjen. Forskningsrådet oppfordrer til at de internasjonale FAIR-prinsippene følges.

[FAIR-prinsippene er et sett av retningslinjer som viser hvordan dere kan tilrettelegge for videre bruk av forskningsdata.](#)

FAIR er et akronym for ordene findable, accessible, interoperable og reusable. Forskningsdata må være tilgjengelige, gjenfinnbare og gjenbrukbare. Videre ligger det i begrepet interoperable at både data og metadata skal kunne håndteres maskinelt, og at dere skal bruke konsistente vokabular.

Har du spørsmål om åpen tilgang til data, ta kontakt med:

Anne Elisabeth Søsnes

Seniorrådgiver | Forskningsinfrastruktur | aes@forskningsradet.no | +4722037524 | +4792213155

Siri Lader Bruhn

Seniorrådgiver | Forskningsinfrastruktur | slb@forskningsradet.no | +4722037366 | 41401036